

Näringsdepartementet

n.registrator@regeringskansliet.se

maria.edlund@regeringskansliet.se

Hissförbundets synpunkter på remiss kring Bostäder att bo kvar i (SOU 2015:85)

Generella synpunkter

Hissförbundet anser att:

- Utredningen tagit ett bra helhetsgrepp kring frågan om att kunna tillgodose äldres bostadsbehov på den ordinarie bostadsmarknaden
- Utredningens förslag bör genomföras som ett samlat paket och i enlighet med de ikraftträdandedatum som anges i utredningens författningsförslag
- Om det inte är möjligt att genomföra alla, för staten, kostnadsbärande förslag, så bör följande kostnadsbärande förslag prioriteras i första hand:
 - Fortsatt stöd till tillgänglighetsinventeringar
 - Statligt stöd till installation av hiss

Dessa förslag bör prioriteras eftersom de underlättar för äldre att bo kvar hemma i sina invanda omgivningar, vilket de flesta äldre som tillfrågas uppger att de skulle vilja. Sett i perspektiv av den demografiska utvecklingen är det möjligt att uppnå stora samhällsekonomiska vinster genom att säkerställa att den växande andelen äldre får möjlighet att bo kvar hemma så länge som möjligt. Dessa förslag kommer dessutom att leda till större valfrihet och bättre livskvalitet både för de äldre, men även för personer med funktionsnedsättning, barnfamiljer, och personer som är sjuka. Att skapa fler tillgängliga bostäder öppnar även upp flyttkedjorna då det skapar en ökad möjlighet för rörlighet på bostadsmarknaden.

Av de förslag som inte är kostnadsbärande för staten anser vi att kravet på att undanröja enkelt avhjälpna hinder i entréer och trapphus till flerbostadshus är det viktigaste att genomföra.

Synpunkter på 3.1 Förbättra tillgängligheten i befintliga bostäder

3.1.1 Fortsatt stöd till tillgänglighetsinventeringar

Hissförbundet anser att det statliga stödet för inventering av den fysiska tillgängligheten bör fortsätta, eftersom det som utredningen skriver i kapitel 3.1.1 har bidragit till "ökad medvetenhet och kunskap om tillgänglighetsfrågorna". Att få upp kunskapen kring otillgängligheten i Sveriges befintliga bestånd är ett helt avgörande första steg för att kommunerna ska vidta åtgärder och genomföra förbättringar samt därmed realisera stora besparingar för äldreomsorgen.

Det är dock mycket viktigt att ett fortsatt stödprogram, i enlighet med förslaget, omfattar kostnader för förslag till åtgärder och åtgärdsprogram och att alla fastighetsägare oavsett upplåtelseform ska bjudas in att delta i kommunens inventering.

3.1.1 Nytt statligt stöd för installation av hiss

Statligt stöd för installation av hiss finns i Finland och Norge och har tidigare funnits i Sverige på 80-talet. Enligt Boverkets rapport "Bättre koll på underhåll"

ledde det svenska hisstödet till att 1900 hissinstallationer subventionerades och ca 18 000 lägenheter berördes.

I Finland och Norge har stödet lett till mycket positiva resultat och anslagen har ökat markant de senaste åren. I Finland hade det för 2015 avsatts 24 MEURO för stödet och i Norge 80 MNOK. I Danmark finns en fond för allmännyttan som används för upprustning och där 400 MDKK årligen används för att förbättra tillgängligheten. Sverige är alltså det enda av de nordiska grannländerna som inte har antingen hisstöd eller annat stödsystem för att förbättra tillgängligheten i det befintliga beståndet.

Hissförbundet anser att tiden är rätt för att återinföra ett hisstöd enligt de föreslagna stödnivåerna eftersom:

1. Ett hisstöd leder till att fler befintliga trapphus blir tillgängliga vilket underlättar för äldre att bo kvar hemma i sina invanda omgivningar vilket de flesta äldre som tillfrågas uppger att de skulle vilja.
2. Sett i perspektiv av den demografiska utvecklingen är det möjligt att uppnå stora samhällsekonomiska vinster genom att göra det befintliga beståndet mer tillgängligt.

Enligt en studie som SPF Seniorerna och Hissförbundet låtit göra ("Lönsamt med tillgängliga bostäder") skulle samhället spara mellan 76 och 124 miljarder kronor på att installera hiss i Sveriges samtliga flerbostadshus med tre våningar och högre som saknar hiss. Studien visar att nuvärdet av besparingen är på mellan 1 och 1,6 miljoner kronor vid installation av hiss i en genomsnittlig trappuppgång, genom minskat behov av vård och omsorg av äldre. Ytterligare besparingar är då också möjliga i form av bland annat färre fallskador och minskat behov av färdtjänst. Adderas detta i beräkningen ökar besparingspotentialen med drygt 20 procent till mellan 1,2 och 2 miljoner kronor.

En enkätundersökning i Finland bland expertgrupper inom äldreomsorgen, visar att en efterinstallerad hiss förlänger den tid en äldre person kan klara sig själv i flervåningshus med i genomsnitt 7,8 år. Samhället beräknas därför spara 261 417€ på en äldre persons boende om flervåningshuset får en efterinstallerad hiss och personen kan bo kvar hemma 7,8 år längre.

3. Hisstöd behövs därför att medan det är kommunerna och landstingen som kommer att spara pengar på ökad tillgänglighet så är det fastighetsägarna som får stå för investeringen för att sätta in hiss.
4. Ett investeringsstöd för installation av hiss – som har en livslängd på ca 25 år – skulle bidra till ökad tillgänglighet och bättre livskvalitet både för äldre människor men även för personer med funktionsnedsättning, barnfamiljer och sjuka.
5. Med tanke på att ett mycket stort antal otillgängliga lägenheter finns i miljonprogrammet så skulle ett hisstöd även utgöra en viktig del i det

gigantiska renoveringsprojekt av miljonprogrammets flerbostadshus som behöver genomföras under de kommande åren.

6. Det finns idag bra, yt-optimala och modulbaserade tekniska lösningar för hissinstallation som gör det möjligt att sätta in hiss i stort sett samtliga befintliga trapphus som idag saknar hiss.

Även om vår studie visar att det skulle vara lönsamt för samhället att sätta in hiss i alla befintliga trapphus utan hiss, så stödjer Hissförbundet utredningens förslag om att en förutsättning för stödet ska vara att kommunen gjort en tillgänglighetsinventering och att den berörda fastigheten ligger inom ett prioriterat område. Detta ökar incitamentet för kommunerna att genomföra tillgänglighetsinventeringar och säkerställa att hissarna installeras där de gör störst nytta.

Det skulle även kunna skapa incitament för fastighetsägare i kommuner där det inte genomförts en tillgänglighetsinventering att lägga press på kommunen för att göra en sådan. Det är även viktigt att genomföra utredningens förslag om att en förutsättning för stöd är att fastighetsägaren i samband med hissinstallationen vidtar nödvändiga åtgärder för att entrén och trapphuset ska bli tillgängliga fram till lägenhetsdörr

Med vänliga hälsningar

Charlotte Teglgård Pålsson
Generalsekreterare
Hissförbundet
+46 725 0125 22
charlotte.teglgard@tebab.com
www.hissforbundet.se